

Kongresresolution 35. kongres 2018

International politik

1. Den internationale situation har i de seneste år – i hvert fald siden Donald Trumps valg til amerikansk præsident – været præget af, at imperialismens gamle alliancer er ved at gå i opløsning. Forvirringen omkring, hvad det er, der sker, er stor, og de tidligere herskende kredse i USA har åbenlyst svært ved at forstå og forklare præsidentens handlinger. Denne forvirring har bredt sig til USA's allierede i Europa og her tillige til den venstrefløj, der trods revolutionære fraser henter store dele af sit verdensbillede og sine værdier i den amerikanske imperialismes propaganda. Men inden for det sidste års tid er det blevet tydeligt, at det er en kovending i supermagtens strategiske udenrigspolitiske orientering, vi er vidner til. Præsidenten har sået tvivl om NATO's "relevans", og på det seneste er den hidtil så ubrydelige alliance mellem USA og Tyrkiet, der var en grundpille i USA's Mellemøst-strategi, begyndt at slå revner. Samtidig fortsætter opløsningstendenserne inden for EU.

2. Årsagerne til disse opløsningstendenser er mange og går flere årtier tilbage. Den dybeste årsag er måske den generelle centrifugale tendens, som er imperialismen iboende, og som i forholdet mellem USA og EU har været synlig siden 90'erne. Men der har vist sig nye træk, som hænger sammen med en strategisk nyorientering i amerikansk udenrigspolitik: Hvor det hidtil har været Sovjetunionen, senere Rusland, der var den store fjende, som USA søgte at inddæmme ved at alliere sig med dets naboer i Europa (NATO), Mellemøsten (Bagdad-pagten) og Fjernøsten, er det nu Kina, USA søger at inddæmme. Derfor optræder Trump forsonligt over for både Nordkorea og Rusland, ligesom USA allerede før Trumps tid forsonede sig med Vietnam. Stillehavs-"rummet" rykker mere i centrum for USA's opmærksomhed, og i takt hermed mister alliancepartnerne i det atlantiske rum (NATO, EU) interesse. USA har allerede indledt åben handelskrig med Kina og truer med det samme over for EU.

3. Trumps negative udtalelser om NATO har vakt opsigt (og forvirring), og situationen er ikke anderledes efter NATO-topmødet den 11.-12. juli, selv om medlemslandene enedes om en fælleserklæring, der bekræftede sammenholdet i alliancen og føjede den amerikanske præsident i hans krav om øgede militæruddgifter i Europa. Men da EU-kommissionens formand Jean-Claude Juncker et par måneder senere holdt sin årlige tale om Unionens tilstand, skærpede han igen tonen og udtalte, at EU skulle "tage sin skæbne i egne hænder og spille sin rolle som en union, der former verden" – en klar udfordring af USA.

4. Juncker konkluderede, at EU måtte "tale med én stemme på verdensscenen" og derfor indføre flertalsbeslutning i bl.a. udenrigspolitik. Der er med andre ord lagt op til en yderligere centralisering af EU og udvikling i retning af en egentlig centraliseret stat i nøje overensstemmelse med Rom-traktatens oprindelige intention. Det er en vej, som efter Storbritanniens udmeldelse ("Brexit") har åbnet sig for den hårde kerne af EU-politikere, men de kommer her i modstrid med flere medlemslande, som det bl.a. fremgik af den samtidige konflikt mellem Unionen og medlemslandet Ungarn. Heller ikke Danmark vil være tilbøjelig til at følge Juncker ad den vej. Ingen af de to lande sætter spørgsmålstegn ved EU, men ønsker nok at bevare en udstrakt national selvbestemmelsesret. En lignende holdning er nu blevet dominerende i Italien. Til sammen markerer disse udviklingslinjer en forstærkelse af opløsningstendenserne i EU.

5. Alle disse tendenser er for så vidt positive, som de bidrager til en svækkelse af den USA-ledede imperialistiske front. Positiv er også den strategiske tilnærmelse mellem Rusland og Kina, der betyder, at imperialismen for første gang i snart tredive år står over for en jævnbyrdig modstander. En betydningsfuld begivenhed, der trækker i samme retning, er den sejr for de patriotiske og antiimperialistiske kræfter, der efter syv års borgerkrig tegner sig i Syrien. En del af baggrunden

herfor er en ny og overraskende, men nok mere taktisk end strategisk alliance mellem Rusland, Iran og NATO-landet Tyrkiet. Positivt er også Kinas teknologiske og økonomiske offensiv, som i store dele af den imperialistiske periferi er i færd med at trække tæppet væk under imperialismen.

6. I Ukraine fortsætter konfrontationen derimod mellem et aggressivt EU og et tilbageholdende Rusland uden udsigt til en løsning, og undertrykkelsen i landet selv, især af det kommunistiske parti, tager til. Der er også andre udviklingslinjer, der peger tilbage snarere end frem: Det oprør i Sydamerika, der tegnede sig for få år siden, er nu trængt i defensiven og i flere af landene afløst af en restaurationsproces, hvor gammelkendte reaktionære kræfter igen er kommet til magten.

7. Generelt befinder verden sig fortsat i en ustabil situation, der potentielt vil kunne udløse en katastrofe. En sådan må det gælde om at forhindre. Her får vi heldigvis hjælp af allianceopløsningen selv, der f.eks. gør USA mindre interesseret i en konfrontation med Rusland og Tyrkiet mindre USA-følgelig. Begge dele åbner for en afspænding i Østersø- og Sortehavsregionerne såvel som ved det østlige Middelhav. Disse tendenser er dog ikke entydige: USA står på flere områder stadig fjendtligt over for Rusland (NordStream2), og kursen over for Nordkorea er svingende; i begge tilfælde spiller det ind, at de herskende kræfter i USA er splittede. Noget lignende gælder i EU i forhold til Rusland.

Den indenrigspolitiske situation

8. Også indenrigspolitisk herhjemme ser man opløsning af traditionelle alliancer. Vi påpegede allerede på 33. kongres i 2012, at klassealliancen mellem danske arbejdere og husmænd, legemliggjort i den politiske alliance mellem Socialdemokratiet og de Radikale, ”ikke længere [har] nogen basis i Danmark” (*Skub* 2012/3, side 5) på grund af husmandsstandens forsvinden, der havde ført til, at det Radikale Venstre over for nødvendigheden af at søge sig en ny klassebasis var drevet til højre, og vi rejste spørgsmålet, om det var ”et forvarsel om et opbrud i de traditionelle alliancer i dansk politik” (s.s.). I dag er dette brud åbent udtalt af det Radikale Venstres formand, og samtidig ser vi en tilnærmelse mellem Socialdemokratiet og Dansk Folkeparti.

9. Det kunne ligne en ny alliance mellem arbejderklasse og småborgerskab. Imidlertid er det hævdet, at partierne generelt er i færd med at miste deres klassebasis og i stedet for at føre bestemte gruppers interesser frem jagter ”folkestemningen”. Hvis det er rigtigt, betyder det, at de politiske partier er ved at miste deres relevans som redskaber for de politiske magtkampe i samfundet. I den situation må de folkelige organisationer påkalde sig stigende interesse.

10. I den danske fagbevægelse har utilfredsheden og sammenholdet vendt mod den altdominerende asociale nedskæringspolitik holdt sit markante indtog – tydeligst i Velfærdsalliancens aktiviteter og i forbindelse med overenskomstforhandlingerne i den offentlige sektor i 2018. Sidstnævnte har inspireret mange privatansatte fagligt aktive til at kræve en lige så solidarisk forhandlingstaktik ved de kommende overenskomstforhandlinger i den private sektor i 2020. Dette synes at være vejen frem, hvis krav vendt mod social dumping, for væsentlige forbedringer af mindstelønnen og andre solidariske krav – herunder også gerne en væsentlig reduktion af arbejdstiden – på et tidspunkt skal kunne gennemføres.

11. Knap så lovende tegner udviklingen i de andre vigtige folkelige bevægelser, fredsbevægelsen, som nærmest står i stampe, og Folkebevægelsen mod EU, der over for Enhedslistens beslutning om selvstændig opstilling til EU-parlamentet kæmper for at bevare sit ene mandat, hvor der ellers indtil for nylig var udsigt til to. På begge områder er der brug for en betydelig indsats af kommunisterne.

Vejen frem

12. Det er vanskeligt at få øje på overbevisende progressive alternativer til de gamle alliancer. Der er meget lidt progressivt i de forskellige oprør mod EU, og splittelsen i NATO åbner ikke i sig selv for noget alternativ. De nye konstellationer, der er udsigt til i det danske partilandskab, lover heller

ikke godt: De Radikale er på vej over i den borgerlige lejr, og en SD-DF-blok vil bygge på de mest tilbagestående og snæversynede lag i arbejderklasse og småborgerskab.

13. I denne situation, hvor opgaven er at opbygge nye alliancer, der peger fremad, fylder Danmarks Kommunistiske Parti 100 år. Det har været et århundrede fuldt af kampe, der alle havde dette klare fokus: At smede en enhed, som var i stand til at gribe ind i historiens gang på fremskridtets side. Vi har løftet denne opgave med held flere gange: I kampen for Danmarks frihed, i kampen mod EU. Den opgave, der kalder nu, er af tilsvarende art.

14. Vender vi blikket mod de kommunistiske partier, særlig i Europa, er splittelsen på vej ind i sit fjerde årti, og der er stadig ingen udsigt til at hele den. Sammenslutningsprojektet mellem KP og KP i D har foreløbig kun ført til ny splittelse. De sidste tyve års erfaringer fra den kommunistiske samlingsproces i Danmark viser med al tydelighed, at dette er en blindgyde, og at vejen frem går over en udvikling af det kommunistiske partis (eller de kommunistiske partiers) samfundsanalyse og politik og over praktisk politisk handling ad de linjer, denne analyse udstikker. Den kommunistiske bevægelse må igen gøres til en væsentlig politisk kraft – en kraft, der har målbevidsthed og styrke til at være igangsætter og retningsgiver i den brede, progressive offensiv, situationen i såvel Danmark som verden kalder på.